

nødvendigvis lægges paa Vareprisen, og vil Forbrugerne ikke medvirke til at sætte disse Krav ned, afskærer de sig selv i nogen Grad fra at kunne kræve, at Prisen skal gaa ned.

Det vil altid være saaledes, at nogle erhvervsdrivende er dygtigere end andre, nogle vil kunne producere og sælge billigere end andre, og Forbrugerne maa saa fortrinsvis søge de erhvervsdrivende, der sælger Varerne billigere. Det er ikke Vejen at naa til billige Priser at gaa til Politiet og melde de erhvervsdrivende, der sælger dyrere, nej, Vejen er, at man fremmer den frie Konkurrence ved at belønne dem, der producerer og sælger billigt. Men det foreliggende Lovforslag vil ikke bringe os ind paa den Vej, der kan føre os til de billige Priser. Det vil betyde en stor Udgiftsforøgelse for Staten til et kostbart Embedsapparat, det vil skaffe Erhvervslivet en hel Del Ulemper og Ujævnhed, men det vil ikke bringe Forbrugerne nogen som helst Fordel. Derfor kan jeg ikke anbefale det foreliggende Lovforslag, men maa anbefale, at man gaar imod det.

Rode: Jeg tror, at alle maa erkende, at det Omraade, paa hvilket det foreliggende Lovforslag bevæger sig, er et af de interessanteste og betydningsfuldeste, men sikkert ogsaa et af de vanskeligste Samfundsomraader. Det er Spørgsmaalet om Prisdannelsen, om alle de Kræfter og Faktorer, der dør er medbestemmende. Og det er tillige i Virkeligheden ogsaa noget andet, nemlig Spørgsmaalet om Samfundsklassernes indbyrdes Kamp, om deres Levevilkaar, det er Spørgsmaalet om Samfundsklassernes indbyrdes Vurdering af hinandens Værdi. Avancen, som jo er nogles Løn i videre Forstand, kommer ligesom den direkte Løn, ligesom det direkte Vederlag for Produktionen, til at bestemme de vedkommendes Vilkaar i Samfundet. Og dør ser jo Samfundsklasserne paa hinanden, Arbejderne paa de handlende, de smaa-handlende paa de storhandlende, de storhandlende paa Rederne, Rederne paa Fabrikterne, Fabrikterne paa Jordbrugerne, og de vurderer hinandens Udbytte, hinandens Levofod og spørger, om dette nu er i Overensstemmelse med vedkommende Samfundsklasses Værdi.

For Øjeblikket er der vist en almindelig Tilbøjelighed til at mene, at Handelen vurderer sig selv for højt, naar man ser dens Udbytte, og navnlig er der en Tilbøjelighed til at mene, at Detailhandlernes Levevilkaar er for høje i Forhold til den Nytte, de gør i Samfundet. Detailhandlerne vil sikkert ikke modsatte.

Bortset fra en ikke stor Del Detailhandlere, hvis samlede Aarsudbytte ligger over et meget jævnt Udbytte, er vistnok Detailhandlernes Levevilkaar paa ingen Maade af en saadan Art, at man kan sige, at de er højt lønnede, og hvorfor? Fordi der er saa uhyre mange om at besørge dette Arbejde. Den ærede sidste Taler har bl. a. peget paa, at dette store Antal hænger sammen med det øvrige Samfunds Krav om at have Butikken nærmest muligt ved sin Dør, paa at have et Udvalg af alle Butikker saa nær som muligt. Derved er der efterhaanden blevet flere og flere Detailhandlere og følgelig en mindre Andel af den samlede Omsætning til hver enkelt. Og efterhaanden som det Udbytte, den enkelte fik, blev noget knapt, søgte man Veje til at faa det forøget, og saa voksede Detailhandleravancen.

Med andre Ord, Forslagets Omraade er saare interessant og betydningsfuldt. Det, som medfører, at Lovforslaget nu fremkommer igen, efter at det i nogle Aar har været ude af Diskussionen — Spørgsmaal om Nødvendigheden af en Priskontrol rejser sig og falder bort; der er Perioder, hvor der er stærke Krav derom, og der er Perioder, hvor ingen taler derom —, er jo dette, at Priserne har haft en Tendens til Stigning igen. I samme Øjeblik Priserne har en Tendens til Stigning, fremkommer selvfølgelig den almindelige Forbrugerinteresses Reaktion herimod — navnlig for alle dem, som paa Forhaand ved, hvad deres samlede Indtægt er i det kommende Aar, er den stigende Pris en Kalamitet —, og saa undersøger man, om denne Stigning er berettiget, og der rejser sig Krav om at tilvejebringe en Undersøgelse deraf, en Kontrol dermed og en mulig Nedsættelse ved Statsmagts Kræfter. Men saa snart det Prisniveau, som har indfundet sig, har afpasset sig til Samfundsklassernes tilvante Levevilkaar og Løn, indtræder en Standsning i dette Krav igen, saa finder man sig til Rette med det.

Det er saaledes ikke Prisniveauet, der fremkalder Uroen i Samfundet, det er Forandringerne i Prisniveauet og da i dette Forhold Prisniveauets Stigning; hvis Prisniveauet falder, vil Vanskelighederne komme i Erhvervslivet. For Øjeblikket er der jo herhjemme en Prisstigning, og den svarer i nogen Grad til, at der ogsaa har været en Verdensprisstigning. Denne sidste kan vi jo ikke influere i nogen som helst Maade paa. Hvad vi kan beskæftige os med og undersøge og prøve at komme til Bunds i, er vort eget Prisniveau i Forhold til Om-